

Bert Keizer

‘Jasses dok,
heb je dit zelf
klaargemaakt?’

VINCENT BOON

Laatste woorden

Wij hebben zo veel werk omdat mensen zo min mogelijk met de dood te maken willen hebben. Dat loopt nooit goed af, u weet het, maar uitstel is al heel wat. In de afgelopen twintig, dertig jaar heeft er een omslag plaatsgevonden waardoor dat uitstel niet altijd meer als een zegen wordt gezien. Er zijn al heel wat protocollen rond de geplande dood, maar als gemeenschap hebben we hiervoor nog geen vaststaande rituelen zoals bij een verjaardag of een huwelijk. Dat die rituelen vaststaan blijkt wel als je probeert te ontkomen aan de Nederlandse driewangskus, een gruwel die hardnekkig standhoudt. Het gaat om onbetreden sneeuw, dus maakt elke stervende een eigen patroontje. Zo vertelde een collega dat een man bij het plannen van zijn euthanasie haar vroeg: ‘En kunt u dan dat rooie jasje en die hoge laarzen dragen?’ Zij voldeed daar graag aan en kreeg er een heimelijke knipoog voor op het moment dat ze met de overdosis binnenkwam. Het drankje is notoir bitter en scherp en dat levert bijna altijd commentaar op: ‘Als ik weer in een kroeg kom zou ik dit nooit bestellen’ of ‘Jasses dok, heb je dit zelf klaargemaakt?’ Maar ook: ‘Zeg maar tegen de volgende dat de smaak erg meevalt.’

De zaak kan mooi fout gaan als zich onder de vele omstanders een verpleegkundige, fysiotherapeut, arts of doktersassistente bevindt die dan wil laten zien dat hij of zij de situatie beter onder controle heeft dan de stoethaspel die nu aan de gang is. Collega K.

kreeg bij elke spuit commentaar vanuit het publiek in de trant van: ‘Vergeet de lido niet. Moet je niet eerst de NaCl spuiten? Zou je dat kraantje niet eerst even dichtdoen?’ Hij had een snel stijgende behoefte om deze wijsneus aan de spuit te rijgen, maar constateerde eerst de dood. ‘O ja?’ zei de pestkop, wijzend op de in strijklicht fraai zichtbare pulsaties in de vena jugularis. Wat je eigenlijk nooit hoort is dat iemand op het allerlaatste moment zegt: nee, toch maar niet. Vrijwel iedereen komt bij deze mogelijkheid met hetzelfde grapje: ‘Sorry, maar zo gaat dat niet. We spelen hier geen euthanasietje, wat denkt u wel? Weet u wat ik allemaal heb moeten doormaken voordat ik mij hier met de overdosis naar toe durfde te slepen?’ Etc. etc.

Het mooiste verhaal betreft mevrouw C. Haar arts stond op het punt haar de laatste injectie te geven en keek even naar buiten naar een mooie dreigende lucht, met de woorden: ‘Nou, daar komt een schip zure appels aan.’ Waarop mevrouw: ‘Wat zegt u daar nou?’ ‘Een schip zure appels, dat is een uitdrukking als je een plensbui ziet aankomen.’ Mevrouw kende die uitdrukking niet, maar terwijl ze hem haar arm aanbood voor de beëindiging van haar leven zei ze: ‘Nou ja, weer wat geleerd.’ ■